

En vådeskudsulykke i Vang

Oscar Madsen

Når man dyrker slægtsforskning, må man være forberedt på lidt af hvert. Det måtte Oscar Madsen sande, da han fandt ud af hvordan det gik hans oldemor Mette Marie Thomasdatter.

Mette Marie Thomasdatter blev født den 20. maj 1815 i Vangså som datter af husmand og fisker Thomas Jensen og Anne Christensdatter Trab. Hun blev konfirmeret i Vang kirke i 1829 og fik skudsmålet: kundskab og opførsel god.

Mette Marie blev aldrig gift, men fødte en dreng uden for ægteskab. I kirkebogen er faderen noteret som ubekendt, så her ophører muligheden for at komme videre med udforskningen af denne slægtsgren. Drengen blev født den 14. marts 1845 i Vangså og blev døbt Thomas Morbjerg.

Der er ingen tvivl om, at Mette Marie har haft en kummerlig tilværelse. Ved sin død betegnes hun som sindssvag og var i pleje hos fremmede, der fik penge for at have hende. Hun var hos Christen Nielsen Elkjær i Vang sogn, og det var her, hun led en frygtelig død søndag den 28. januar 1855. Hun blev begravet på Vang kirkegård den 5. februar.

Efter moderens død kom Thomas Morbjerg i pleje hos husmand Jesper Poulsen i Vangså. Thomas blev i 1878 gift i Ræhr kirke med Ane Marie Jensdatter Bunk, men de fik kun kort tid sammen. Han døde allerede den 1. marts 1880. I ægteskabet fødtes min mor, Kristine Anine Morbjerg.

Dagen efter Mette Marie Thomasdatters død var der følgende omtale i Thisted Amtsavis:

Thisted

Igaar Formiddag indtraf i Wang Sogn den Ulykke, at et Almissem blev skudt ihjel ved Vaadeskud paa følgende Maade: huusmand Christen Snedker havde været paa Jagt, og da han kom hjem lagde han Geværret paa Bordet og ville gjøre Laasen istand, men i det samme sprang Hanen tilbage, Skuddet gik af og traf det ligeoverfor siddende Almissem ved Navn Mette Marie Thomasdatter i det høire Bryst, saa at hun faldt om og døde paa Stedet. Manden føler sig meget ulykkelig over det Skete. Det afdøde Almissem var sindssvag og henimod 40 Aar gammel.

Justitsprotokollens redegørelse

Allerede dagen efter skudepisoden, altså mandag den 29. januar 1855, blev der afholdt retsforhør på ulykkesstedet i Vang under ledelse af den konstituerede politimester, Jespersen. Som vidner optrådte sognefogeden i Vang, Niels Christensen og gårdmand Bertel Poulsen, Vang. Om dagens første afhøring hedder det i referatet:

For Protokollen fremstod Huusmand Christen Nielsen Elkjær i Vang og forklarede, at han igaar Formiddags var paa Jagt, men da Hanen paa Laasen af hans Gevær ikke vilde staae, gik han hjem paa sin Bopæl for at rette denne Feil ved Bøssen. I den Anledning tog han Geværet, som var ladet med Harehagel, med sig ind i sin Stue og lagde dette paa Bordet uden at tage Skuddet af. Han tog derpaa

Laasen af og efter at han havde rettet Feilen ved den, satte han denne igjen paa Bøssen, som var bleven liggende paa Bordet. Idet han nu vilde til at skrue Laasen fast og for at kunde gjøre dette lod Hanen staae opspændt, vilde denne ikke staae fast, men derimod slog ned paa Pistongen, hvorpaa Knaldheten ikke var aftagen og Explosionen indtraffer derpaa, saaledes at Skuddet gaar af Bøssen.

I dette Øieblik var Fattiglem Mette Marie Thomasdatter som af Fattigvæsenet var indtinget i Pleie hos ham, i Stuen og sad paa en Stoel ved Bordet lige for Piben af Geværet, der i det samme gik af og Skuddet gik derfor ind i hendes høire Brøst, der havde til Følge, at hun strax faldt ned af Stolen og døde omtrent 10 Minutter der efter. Imellem Bøssen og Mette Marie var der ikkun en Afstand af omtrent 1½ Alen, saa at hele Skuddet gik samlet i Brøstet paa hende og saa at sige Øieblikkelig dræbte hende, da hun blot sagde "see at stil Blodet", hvorpaa hun faldt ned af Stolen og hverken talte eller klagede sig.

Christen Elkjær erkendte, at han havde været uforsigtig og forklarede, at han må have været noget åndsfraværende og ikke husket på, at geværet var ladet. Han forsikrede, at han ellers altid var forsigtig i sin omgang med skydevåben. Det var alene en ulykkelig hændelse, at han havde været årsag til kvindens død.

Det eneste vidne til ulykken var Christen Elkjærs 12-årige søn, Hans, der bekræftede faderens forklaring. Dernæst afgav Jens Christian Pedersen i Vang forklaring. Han var blevet hentet efter ulykken og havde fået den samme redegørelse, som Christen Elkjær lige havde givet. Han nærede ikke den ringeste tvivl om, at der var tale om et vådeskud. Samme fremstilling gav Christen Jensen Hover, der også var blevet hentet efter ulykken.

Derefter forklarede pastor Bondo i Vang, at Christen Elkjær straks efter ulykken var kommet til ham i en meget bevæget sindsstemning og havde beklaget det skete. Præsten havde rådet ham til at hente de to mænd, der lige var blevet afhørt.

Om den afdøde, fortalte præsten, at hun var 39 år gammel, sindssvag og periodisk rasende, og da måtte holdes under bevogtning. Hun var i kost og pleje hos Christen Elkjær, der fik en årlig godtgørelse på 3 tdr. rug, 4 tdr. byg og 25 rigsdaler. Sogneforstanderskabet havde altid været særdeles vel tilfreds med den måde, han havde behandlet den afdøde på. Præsten var fuldstændig overbevist om, at hendes død var foranlediget af et vådeskud, og han kendte Christen Elkjær som en agtet og ædruelig mand.

Liget af den afdøde befandt sig i et kammer, der var indrettet til hende. Hun blev på stedet undersøgt af distriktslæge Willemoes, der erklærede, at den afdøde efter al rimelighed var død af kvælning som følge af skudsåret. Bortset fra såret fandtes der på liget ingen tegn på udvortes vold.

Christen Elkjær fremstod derpå og bad om at blive fritaget for videre tiltale, imod at han betalte en mulkt på 20 rdl. til amtsfattigkassen. Dette tilbud ville

politimesteren efter de fremkomne oplysninger under
forhøret indstille til amtets godkendelse.

(Kilde: Historisk Årbog for Thy og Vester Hanherred 1996, side
105-106).